

Χρειαζόταν μεγάλη τόλμη (ακόμη χρειάζεται), να βγει κάποιος σε καιρό πολέμου της πατρίδας του και να καταγγείλει τον στρατό της ως σφαγέα, κάνοντας ταυτόχρονα αντιπολεμικό κήρυγμα. Ο μεγάλος Ευριπίδης το τόλμησε. Ήταν το 415 π.Χ., μέσα στην έξαρση του Πελοποννησιακού πολέμου, λίγο μετά την σφαγή των κατοίκων της Μήλου από τον αθηναϊκό στρατό, λίγο πριν από την άδοξη και καταστροφική αθηναϊκή εκστρατεία στη Σικελία. Ήταν με την τραγωδία «Τρωάδες». Το έργο αρχίζει με το τέλος της Τροίας. Στη σκηνή, τα πτώματα των νεκρών Τρώων. Οι γυναίκες που επέζησαν, ακολουθούν τους νικητές που τις θέλουν για παλλακίδες τους. Η βασίλισσα Εκάβη συμβουλεύει τη νύφη της και χήρα του Έκτορα, Ανδρομάχη, να κάνει τα χατίρια του νέου της κυρίαρχου, μήπως και καταφέρει και γλιτώσει τη ζωή του γιου της, του μικρού Αστυάνακτα, οπότε, μεγαλώνοντας ίσως καταφέρει να πάρει εκδίκηση. Αυτό όμως το πιθανολογούν και οι Αχαιοί, οι οποίοι δεν διστάζουν να σκοτώσουν το νήπιο. Η Ανδρομάχη φεύγει ακολουθώντας τη σκληρή της μοίρα, η γιαγιά Εκάβη μένει ανάμεσα στους νεκρούς, στολίζοντας το σφαγμένο νήπιο με γαμπριάτικα ρούχα.

Οι θεατές έβαλαν τα κλάματα. Ο Ευριπίδης πλήρωσε πρόστιμο. Τάχα, επειδή συντάραξε το κοινό.

Η τραγωδία ξεκινά με την εμφάνιση του θεού Ποσειδώνα που μονολογεί (σε μετάφραση Αθ. Παπαχαρίση):

«...Έρημα είναι τα άλση και πλημμυράει το αίμα στους ναούς* και πλάι στα πόδια του βωμού του Δία, του προστάτη των σπιτιών, κείτεται ο Πρίαμος νεκρός. Σωρούς το φρυγικό χρυσάφι και τα λάφυρα στα καράβια τους κουβαλάνε οι Αχαιοί, που ήρθαν τούτη την πόλη να κουρσέψουν, και πρύμο αγέρι προσμένοντας να φυσήξει, για ν' απολαύσουν τη χαρά να ιδούνε τις γυναίκες τους και τα παιδιά τους τώρα με τον δέκατο σπαρμό της γης. Κι εγώ νικημένος από τη θεά του Άργους Ήρα κι από την Αθηνά, που οι δυο μαζί βοηθήσανε για το χαμό των Τρώων, αφήνω το δοξασμένο Ίλιο και τους βωμούς μου...».

Εμφανίζεται και η Αθηνά, ενοχλημένη από τις βιαιοπραγίες, τις ιεροσυλίες και τα εγκλήματα εκείνων που αυτή βοήθουσε, και ζητά τη βοήθεια του Ποσειδώνα, λέγοντας:

«Θέλω να τους χτυπήσω με γυρισμό πικρότατο. (...) Καθώς θα ταξιδεύουν από το Ίλιο για τα σπίτια τους. Και θα τους ρίξει ο Δίας νεροποντή και δυνατό χαλάζι με ανεμοζάλες, που θα σκοτεινιάσουν τα ουράνια* κι εμένα μου 'ταξε πως θα μου δώσει τη φωτιά του κεραυνού του, για να τους χτυπήσω και να κάψω τα καράβια τους. Κι εσύ πάλι - αυτό που είναι η δουλειά σου – κάνε να βογκάει το πέρασμα του Αιγαίου από τις τρικυμίες κι από το χόχλασμα της θάλασσας και γέμισέ τον με κουφάρια τον βαθουλό τον κόρφο της Εύβοιας, για να μάθουν από δω και μπρος οι Αχαιοί και τους ναούς μου να τιμούν και τους άλλους τους θεούς να σέβονται».

Όπως η πτώση της Τροίας είχε προαποφασιστεί από τον Δία, έτσι και τύχες των Αχαιών στον δρόμο της επιστροφής στις πατρίδες τους ή όταν έφθασαν εκεί, είχαν από τους θεούς από τα πριν δρομολογηθεί.

(τελευταία επεξεργασία, 5 Απριλίου 2022)